

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
egész évre 150.— L., félévre 85.— L.
Egyes szám ára 4.— L.
Külföldre egész évre 250.— L.

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató:
dr. Szász Ferenc.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
CLUJ,
Strada Baron L. Pop 5. szám.
Megjelenik minden szombaton.

Katona-költő emlékezete.

Nyelvünknek művelését íróinknak, költőinknek köszönhetjük. Miután a nyelv szépségének, gazdagságának, kifejező erejének mindnyáján hasznát vesszük, méltán érzünk hálát azok iránt a nagy szellemek iránt, akik hosszú évszázadok során nyelvünk pallérozásában közreműködtek.

Ezeknek a nagy szellemeknek, persze, nemcsak az az érdemük, hogy a nyelvnek éke-sebb zengést, simább folyást adtak, hanem az is, hogy műveikben érzelmeket, gondolatoikat fejeztek ki, vagy eseményeket mondtak el, amelyek a magyar művelődést, lelki gazdagodást és erkölcsi nemese-dést szolgálták.

Egy ilyen nagy magyar költő emléke iránt rőtta le közelebről háláját a magyar társadalom. A költő *Balassa Bálint* közel négyszáz esztendővel ezelőtt 1554-ben született és negyven éves korában halt meg hősi katona halállal. Emlékét most azzal tisztelték meg a hálás utódok, hogy Esztergomban, amelynek vára alatt az ostromló magyar seregben hősi halált halt, ércszobrot emeltek neki.

Mi is méltán adunk kifejezést kegyeletünknek Balassa Bálint emléke iránt. Őt ugyanis külső életfolyásában meleg kapcsolatok fűzték a mi hazarészünkhöz: itt a mi bérceink között is véres csatákon harcolt és békét érven, a mi elődeinket is gyönyörködtette szép verseivel.

Életfolyását így mondja el a történelem:

Balassa Bálint előkelő családból származott s felserdülvén, a magyar nemes ifjak legkedvesebb mesterségét, a katonáskodást választotta élethivatásul. Eger várában vitézkedett, ahol beleszeretett a temesvári hősnek, Losonczi Istvánnak leányába, Annába. De Losonczi Anna már asszony

volt s Balassa Bálint a török elieni harcokban keresett gyógyulást reménytelen szerelmére.

Egyszer nagy hadi vállalkozásra indult. — Csatlakozott Békési Gáspár seregéhez, aki Báthory István ellen szállt hadba a fejedelmi trónért. Nem volt szerencséje, Báthory fogságába jutott. Ez azonban költői híre miatt megbeszülte, sőt, amikor a törökök azt követelték, hogy adja ki nekik, titokban Lengyelországba szöktette. Ott mulatott egy darabig, de meguntván a bolyongást, haza vágyott, hogy családi fészket rakjon magának. Meg is házasodott, elvévén unokatestvérét, Dobó Krisztinát. — Házassága azonban nem volt boldog. Erőszakos, nyugtalan, gyorsan fellobbanó

Balassa Bálint.

természete először rokonságával hozta össze-ütközésbe, majd pedig felesége is elhidegült tőle. Végül is az egyház házasságát felbontotta, gyermekeit elvette tőle. A lesújtott költőnek márcsak egy reménye maradt: hátha feleségül megy hozzá régi szerelmese, az időközben özvegyé lett Losonczi Anna. Ez a reménye is megcsalta.

Bánatában újra Lengyelországba bujdosott, mi-
közben szomorúan énekelte:

*Zöld erdő harmatját,
Piros csizmám nyomát,
Hóval lepi be a tél.*

Több esztendeig bujdosott odafönn, az
Északi-tenger mellett, de hazája veszedelme me-
gint haza csábitotta. Katona volt, halálát is csa-

tatérien lelte. 1594-ben esett el Esztergom ost-
roma alkalmával, mint a többi vitézek: „kik via-
dálhelyeken, véresen, sebesen, halva sokan fe-
küsznek.“

Kegyeletünk leróvásaképpen olvassuk el és
fogadjuk lelkünkbe két szép versét, amelyeket
Mulattató rovatunk számára választottunk ki
költői hagyatékából.

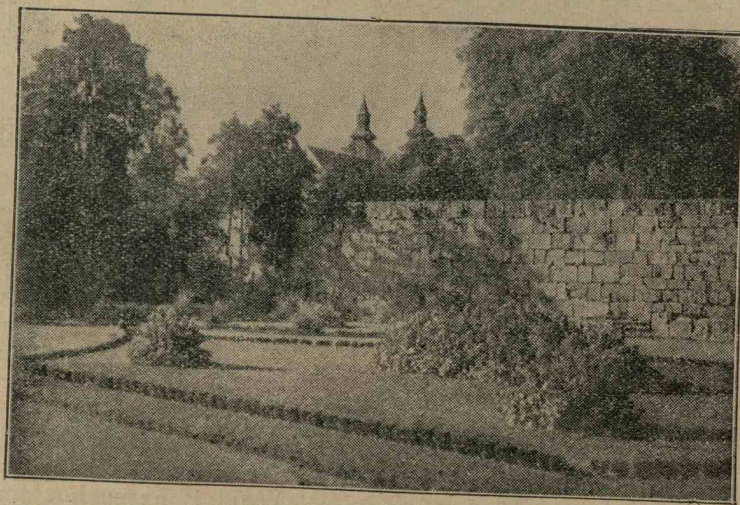

Silviu Dragomir.

A kisebbségi tervezet megvalósítása.

Mult számunkban ismertettük azokat az
előírásokat és rendszabályokat, amelyekkel a
kormány a kisebbségi kormánybiztos munka-
körét megszabta. Az előírások sok olyan elvet,
elgondolást tartalmaznak, amelyeknek megvaló-
sítása nagy hasznára szolgálna a magyarságnak
is. Silviu Dragomir kormánybiztos azt a bizta-
tást adta a nála tisztelgő magyar küldöttségnek,
hogy rövidesen hozzálat a kisebbségi tervezet ke-
resztülviteléhez. Mielőtt azonban ezt tehetné,
tárgyalnia kell miniszter társaival, hogy minde-
nik a saját hatáskörében a kisebbségek javára
a szükséges intézkedéseket megtehesse.

Hódolat a mult nagy emlékei előtt.

A magyar törvényhozás alsó és felső háza
együttes gyűlést tartottak Székesfehérváron és
az első magyar királynak, Szent Istvánnak em-
lékét ünnepies formák között, hódoló tisztelet-
tel iktatták törvénybe. — Székesfehérvár volt
ugyanis Szent István székhelye, itt építette föl a

magyar keresztény hit első nagyszabású templo-
mát. A templom a török uralom idején elpusz-
tult, de romjait föltárták és az ünnepség alkalmával megkoszorúzták. Képünk a régi királyi
székhely várfalának egyik részletét ábrázolja.

A királyi helytartóságok szerepe a kisebbségi életben.

A „Magyar Nép“ olvasói sokat hallottak és olvastak az új közigazgatási törvényről, amely az országot tíz királyi helytartósági kerületre osztotta fel. A cél az volt, hogy a multban összpontosított közigazgatás működési területét szétozzák. Ez nem jelent annyit, hogy most már mindent el lehet intézni a királyi helytartóságoknál, mert bizonyos főbenjáró ügyeket, például hadügyi, külügyi és más fontosabb kérdéseket a jövőben is csak a bucaresti-i központi miniszteriumban lehet elintézni.

Az új közigazgatási törvény pontosan megjelöli azt a széles hatáskört, amely megszabja az új főhatóság működési területét és intézkedési jogait. Megnyugtató, hogy ez a hatáskör valóban széles s megállapítható, hogy a földműves, iparos és munkáscsapat csaknem minden fontos ügye a jövőben a királyi helytartóságoknál elintézésre nyerhet.

Már a multban is voltak hasonló törekvések, a tartományi igazgatóságok és az ugynevezett miniszteri hatáskörrel felruházott ügyosztályok Clujon hosszú ideig működtek de oly csekély hatáskörrel rendelkeztek, hogy a nép a maga egészséges derűlátásával sóhivataloknak keresztelte el ezeket a hatóságokat, szóval olyan hivataloknak, amelyeknek az intézkedési joga semmit, vagy alig ért valamit.

A mostani királyi helytartóságok hatáskörét törvény szabályozza és a közigazgatásban, ipari és kereskedelmi ügyekben, vallási, iskolai és kulturális kérdésekben, társadalmi intézmények ellenőrzésében, sőt még pénzügyi téren is széles hatáskörrel dolgozhatnak és intézkedési joggal bírnak. A kisebbségek csak örülhetnek az új intézménynek, mert a királyi helytartóságokat olyan helyeken és központokban állították fel, ahol nemzetiségek élnek. Bucurestiben, az ország fővárosában, sohasem ismerhették egy a kisebbségi kérdést, mint a királyi helytartóságok székhelyén, ahol kisebbségek élnek. Itt jobban lehet ismerni azok kívánságait, életmegnyilvánulásait és panaszait. Kétségtelen tehát, hogy a királyi helytartóságok felállítása nemcsak a közigazgatás megosztását tüzte ki szélül, hanem azt is, hogy a különböző vidékek

kívánságait jobban lehessen teljesíteni, tehát a kisebbségi kérdés megoldásánál is jelentős szerepet fognak betölteni.

Bizonyosságul szolgálhat erre az az ünnepe, amelynek a keretében a királyi helytartókat beiktatták, különösen azok a beszédek, amelyeket Miron Cristea miniszterelnök és a kormány tagjai mondtak el. A Cluj-i beiktatón a miniszterelnök megemlékezett a kisebbségekről is. Többek között kijelentette, hogy örömmel látja az ünnepeken az itt élő más nyelvű és felekezeti kisebbségek vezetőit is, mert a román nép ezennel is békében és egyetértésben akar élni az itt élő kisebbségekkel. Az ország új alkotmánya minden polgárnak szent köteletségévé teszi a törvény tiszteletbentartását, a haza és az uralkodó iránti hűséget. Az alkotmány nem ismer különbséget polgár és polgár közt élő kisebbségeknek is. Reméli, hogy a román sajtó és a kisebbségek megtalálják azt a közös utat, amelyen a jövőben is együtt haladhatnak. Ugyanakkor Hanzu a someși királyi helytartó is kijelentette, hogy a gyűlölet és egyenletlenség minden okát el fogja a közéletből tüntetni.

Íme, itt kapcsolódik be a kisebbségi kérdés a királyi helytartóságok működési körébe. A magyarság rokonszenvesen fogadta az új közigazgatási törvény intézkedéseit és a királyi helytartóságok felállítását. A „Magyar Nép“ olvasóit arra figyelmeztetjük, hogy szíveleljék meg a miniszterelnök szavait és valóban érezzék is azt, hogy a kisebbségeknek nemcsak kötelességeik, hanem jogaik is vannak. Érezzék az új alkotmány szellemét, amely az ország minden állampolgárára egyformán sugárzik. Öntudatosan viselje kisebbségi sorsát mindenki és ha a vidéki hatóságok önkényesen járnak el, ha a bíró, jegyző, csendőr és finánc nem az alkotmány szellemében működnek és a kisebbségi polgár törvényesen biztosított jogait nem tartják tiszteletben, akkor ennek az útja a királyi helytartóságok székhelyére vezessen, ahol panaszait és sérelmeit előadhatja s jogorvoslást kérhet a hatósági tulkapásokkal szemben.

(—s)

Külföld.

A külpolitikai események heti összefoglalásánál rendszerint azt figyeljük, illetőleg azt igyekszünk megállapítani, hogy a béke ügye lett-e erősebb vagy a háborué. Bizonyosan az olvasó is ezen a szemüvegen át nézi az eseményeket.

Ami az utóbbi hetet illeti, azt kell megállapítanunk, hogy Európa békességének ügye nem haladt előre s bár súlyosabb kirobbanások nem történtek, a válság tovább tart.

Csehszlovákiában nem tisztult a helyzet. Runciman lord tárgyalásai egyre izgalmasabb légkörben folynak. Bekövetkezett az is, aminek lehetőségét kétségbevonták: az angol követítő Heinleinnal, a szudétánémetek vezérével is hosszas tárgyalást folytatott. A tárgyalás egy főúri kastélyban folyt le, amelynek tulajdonosa a lordot és a népvezért is ebédre hívta. Ebéd után ezek a kastély parkjában öt órán keresztül beszélgettek a szudétánémetek helyzetének rendezéséről. A beszélgetés tárgyára nézve titoktartást fogadtak s így arról semmi sem jutott nyilvánosságra. A cseh kormány elé, hír szerint, Runciman azt a javaslatot fogja terjeszteni, hogy Csehszlovákiát osszák huszonhárom közigazgatási kerületre s ezek mindenike élvezzen teljes önkormányzatot. A csehek azonban területi rendezésektől idegenkednek s inkább a nyelvhasználat ügyében és a hivatalok betöltésében akarják kielégíteni a németek kívánságait. Az ellentétek tehát nemhogy enyhültek volna, de megnövekedtek.

A spanyol kérdés fejleményei. A spanyol harcok is újabb gyanakvást és bizalmatlanságot keltek az érdekelt nagyhatalmak között. Az a hír terjedt el ugyanis külpolitikai körökben, hogy az olaszok újabb segítséget adtak Franconak. Ezt az angolok római követük útján tették szóvá Ciano olasz külügyminiszter előtt, aki viszont azt válaszolta, hogy éppen ellenkezőleg áll a dolog, a köztársaságiak kaptak újabb támogatást szövetségeseiktől.

Az angolok bejelentették a harcot az arabok ellen. Palesztinában az arabok újabb merényletet követtek el az angolok ellen. Elkéseredésüket fokozza az a hír, hogy az angolok Palesztinát föl akarják osztani köztük és a zsidók között. Közlebről súlyos harc fejlődött ki az arab portyázó csapatok és az angol katonaság között. A harcban az arabok tíz, az angolok három embert és egy repülőgépet vesztek.

Az angolok felfogását Palesztina helyzetéről a Times című kormánylap a következőképen fejezi ki:

— Az arabok — írja a Times, — akik nemzedékek óta élnek Palesztinában és Szíriában, anélkül, hogy hármít is tettek volna ezen országok fejlődése érdekében, meg kell hogy engedjék a zsidóknak nemzeti otthonuk felépítését Palesztinában, mely ország kétezer évvel ezelőtt hazájuk volt. Lehetővé kell tenni a zsidók számára azt is, hogy a cionista mozgalom megfiatalítsa és felélénkítse a Keletet. Az arablakta területek a Keleten felmérhetetlenül nagyobbak annál a területeknél, amely a zsidó államnak jut Palesztinában. Palesztinán kívül

nincs hely a zsidók százezrei számára, akik menekülni akarnak szenvedéseik elől.

A háboru veszedelmeiről ír a pápai udvar hivatalos lapja. A politikai látóhatár, amely már amúgy is igen zavaros volt — írja a pápai udvar hivatalos lapja — váratlanul még sötétebbé vált. Európában ma a társadalom és a közvélemény legkülönbözőbb osztályaiban úgy beszélnek a háboruról, mint valamely szükséges dologról, amely a világot az örökös bizonytalanságtól szabadítaná meg. A lap arra figyelmeztet, hogy az újabb világháboru borzalmas forradalommal végződne, amely fölborítaná a világ egész társadalmi rendjét.

Magyarok kapcsolata a németekhez. Horthy magyar kormányzó a miniszterelnök, külügyminiszter és hadügyminiszter kíséretében aug. 20-án Németországba utazott. Az utazás bevallott célja az, hogy a magyar kormányzó viszonzni akarja német államférfiak magyarországi látogatásait, de a világsajtó sokkal fontosabb lépést lát a magyarok látogatásában. Az a feltevés ugyanis, hogy a németek látogatás alkalmával Magyarországot szorosabb szövetségbe akarják vonni. Katona-szövetségről és közös vámterület alakításáról írnak a lapok. Annyi bizonyos, hogy a látogatást magyar részről sem kíséri osztatlan bizalom. Azok is, akik a németekkel való kapcsolatokat szívesen látják, a teljes lekötöttséget nem tartják előnyösnek Magyarországra nézve. Különösen aggodalmasnak tartanak, ha Magyarország vámközösségre lépne Németországgal, mert ez gazdaságilag túlságosan kiszolgáltatná Magyarországot a németeknek. A

látogatás előtt különben a magyar kormány sorozatos minisztertanácsot tartott s így a kormányzót kísérő miniszterek bizonyosan felkészülve mennek bele a fontos tanácskozásokba.

Roosevelt feltűnést keltő beszédet mondott egy hid felavatásán.

Az Északamerikai Egyesült Államok elnöke, Roosevelt résztvett egy hid felavatásán, amely az Északamerikai Egyesült Államokat köti össze Kanadával. A hid felavatásának ünnepén Roosevelt világszerte feltűnést keltett beszédet mondott. Kihangsúlyozta az Északamerikai Egyesült Államok és Kanada között fennálló szoros barátságot és kifejtette, hogy az Északamerikai Egyesült Államok a jövőben ezt a barátságot fokozottabb mértékben fogja ápolni. Majd rámutatott az Egyesült Államok elnöke arra, hogy az Északamerikai Egyesült Államok jelenleg nagy figyelemmel kíséri a világ politikai eseményeinek alakulását és különös gonddal vizsgálja azokat a lehetőségeket, amelyek az európai külpolitikai helyzet kavargása nyomán állhatnak elő. Roosevelt elnök beszédéből kitűnt, hogy az Északamerikai Egyesült Államok nem marad tétlen abban az esetben, hogyha valamely európai állam ellenséges magatartást tanúsítana Angliával szemben, amelynek Kanada egyik gyarmata. Roosevelt elnök beszédével behatóan foglalkoznak a világ összes nagyobb újságjai. Megállapítják, hogy Amerika elnöke olyan kijelentést tett, amelynek történelmi jelentősége van és érvényt fog szerezni azoknak a baráti szerződésnek, amelyek az Északamerikai Egyesült Államok és a vele barátságban élő Államok között fennállanak. A francia újságok főképpen azt hangsúlyozzák ki, hogy az Egye-

sült Államok elnöke beszédével arról tett tanubizonyosságot, hogy Amerika nem hajlandó tovább tétlenül szemlélni azokat a nemzetközi eseményeket, amelyek az emberi szabadságjogokat, a békét és a nemzetközi igazságokat veszélyeztetik.

Megkezdődött a kisantant külügyminisztereinek értekezlete.

A jugoszláviai Bledben megkezdődött a kisantant külügyminiszterek tárgyalása. A román küldöttséget Petrescu Comnen külügyminiszter vezeti. A blei konferencia legfontosabb tárgya, hogy a kisantant külügyminiszterei megbeszéljék Magyarországgal és a kisantant viszonyának kérdését. Amióta ugyanis a Balkán-szövetség tagállamai Bulgáriával megállapodást kötöttek és Bulgária katonai egyenjogúságát elismerték, önként felvetődik a kérdés, hogy mi fog történni Magyarországgal? Nem szabad feledni azonban, hogy a balkán-szövetség és Bulgária között létrejött megállapodás a Nemzetek Szövetségének megkerülésével jött létre. Ez fokozottan szükségessé teszi, hogy a kisantant külügyminiszterek alapos megbeszélés tárgyává tegyék az ezzel kapcsolatban felmerülő összes kérdéseket.

Mi újság a távol keleti harc-téren? A távol keleti harctéren mind a kínaiak, mind a japánok csapatokat sorakoztatnak fel, hogy döntő ütközetet vívjanak a Sárga folyam partján. A japá-

nok értek el kisebb sikereket, el foglalták Hankau városát is, azonban még sem tudják megtörni teljesen a kínaiak ellenállását. Hír szerint ennek hatása alatt a japán gazdasági élet vezetői arra akarják rábírní a kormányt, hogy Kínával szemben követendő politikáját fektesse új alapokra. Ha a terv valóra válik, a távol keleti helyzetben fontos változás fog bekövetkezni.

Lengyel vélekedés a német hadgyakorlatok hatásáról.

A német hadgyakorlatokkal kapcsolatban a lengyel újságokban érdekes magyarázatok jelentek meg. A lengyel lapok megjegyzik, hogy a fenyegető módon lefolytatott hadgyakorlatok révén Németország engedményeket akar kicsikarni Angliától és Franciaországtól. Általában nagy jelentőségűnek minősítik a hadgyakorlatokat és kifejtik, hogy a hadgyakorlatok kitűnő ütőkártyaként szerepelhetnek a Német Birodalom diplomáciai tárgyalásai alkalmával.

Amióta a Togat-tablettát ismerem, nem félek semmiféle meghűléstől (gripától). Fejfájásnál, torokfájásnál, rosszindulatú idegzsábnál csakis a Togat segít rajtam. Előírás szerint bevéve, azonnal elmúlnak a fájdalmak. Togat bevétele után nagyszerűen alszom.

A Magyar Népet terjeszteni magyar kötelesség!

Kérjen mutatványszámot gyermeke számára az

Uj Cimbora

cimű képes gyermeklapból. Megjelenik havonta kétszer. —
Előfizetési díj egész évre 200, félévre 100, negyedévre 50 lei.
Szerkesztőség és kiadóhivatal Cluj, Str. Baron L. Pop 5.

Milyen sok gyermek esik áldozatul a nyárnak!

Elmondok most egy történetet, egyet a sok közül, melyeket az élet ír és amelyeket az orvos — aki akarva-nem akarva egyre az étellel találja szemben magát — olyan gyakran olvas az élet könyvéből, hogy sokszor már emlékeznie is nehéz rájuk.

Jó pár éve történt, a Székelyföldön. Hiedeg januári napon szán állított be hozzám, rajta bundával a gazda.

Kiderült, hogy három hete született kicsi leánya — már a negyedik gyermek — beteg, sürgősen meg kellene vizsgálni, ameddig még segíteni lehet rajta.

Mentem késedelem nélkül. Jó óra múlva értünk a helyszínére. Jómódu falusi ház volt. szép élet, rendes háztáj, aggodalmaskodó, siró asszony — kicsit még gyenge a gyermekágy után — és alig lélegző, elkéült apróság, a beteg.

Megnéztem a beteget és villámgyorsan forgattam át a fejemen, amit a klinikákon hasonló esetben tenni láttam (fiatal orvos voltam még). A végeredmény gyászosnak látszott, vagyis, hogy a kicsi aligha éri meg az estét, akármit csináljak is vele. Mire pedig orvoságért, meggyásért küldök a városba (csak ott volt patika) addigra már régen az angyalok karában fogja fújni szegényke Isten dicsőségét.

Mindegy, meg kell próbálni. Injekciót nyomtam beléje, intézkedtem, rendelkeztem, receptet irtam, embereket szalasztottam szerzetészt, mint a tábornok a csatatéren. Végül is lelket vertem az — anyába. De hogy a kicsikébe is igen-e, arról nem voltam cseppet sem biztos, mikor hazafelé szánkáztam.

De hát — mit tesz Isten! — pár hét múlva mégis hálás képpel állit be hozzám a gazda:

— Na, mi van a gyermekkel? — kérdem.

— Él, nincs semmi baja. Azután, hogy a doktor úr elment, magához jött. Olyan az most, mint a piros alma!

Ez már derék dolog! Hiába, derék szülők! Ha akkor nem hívnak frissiben orvost, hol volna már akkor a szegény kis leánya!

Eddig tart a történet első része.

A második ott kezdődik, mikor — egy május felé — beleütközöm az uccán a gazdába.

— Na, hogy van a kicsi leány? — kérdelem ismét legelsőben.

— Meghalt két hete, — feleli a gazda zavartan.

— Hát az miben?

— A hasa kezdett menni. Nem bírta ki.

— Hát — a keservit magának — ahogy kicipelt engem januárban, nem tudott volna hívni áprilisban is?

— Vaj igen, doktor ur! De tudja-e, ugy is van az, hogy tavasszal annyi a dolog a gazdaság körül, nincs ideje sem az embernek sem a lónak egyéb után járni... Az anyja mind kurálta, ahogy az öregasszonyok mondták, de nem használt neki. S aztán az asszonynak is van ilyenkor egyéb baja elég, ha mind csak a gyermekkel babázik, minden elmarad... A kicsigyermekes asszonynak a nyári dologidőben sem lehet semmi hasznát látni...

...Igy mondta, szóról-szóra. Vagy majd nem szóról-szóra. *Hagyták meghalni a gyermeket, akit olyan nagyon féltettek télen, mert utjukban volt — tavasszal és nyáron. Hogy jobban menjen a gazdaság!*

Hogy mit hallott tőlem erre a gazda, azt itt le nem írom. Csak azt, amit érte kapott — a jó Istentől. Mert hogy ezért kapta, ki kétkedhetnék benne?

*

Ez egyben a történet harmadik része.

Egy hét sem telt el, utánam jött a gazda szekere. De a sógora hajtotta a lovakat. Mert a gazda súlyos betegen ágyának esett.

Izületi csúzt kapott. Aki ismeri, tudja milyen csúf betegség ez. Nem volt egyetlen forgója sem, amelyik el ne dagadt volna. Jártam hozzája sokáig, vegyesen kuráltam, szidtam és injekcióztam. Csak nem fogott rajta.

November lett, leesett az első hó, mire nagynehezen talpra tudott állani. De hogy tönkrement, nem ismertek rá.

Földjeit szántatlanul verte fel a burján.

Felesége egész nyáron mind őt gondozta, emelgette, mosdatta, etette, vele „babázott”. Mert ő mozdulni sem tudott.

Igy volt ez, most már szóról szóra.

Ver az Isten bottal?

Bizony nem, Őszentfelsége!

Dr. Nagy Anarás.

• Hírek •

A magyarság vezetői a kisebbségi főköormánybiztosnál. A magyar közvélemény érthető érdeklődéssel várja, hogy a kisebbségi tervezet milyen gyakorlati megoldásokra fog vezetni. Egyelőre úgy látszik, a tervezet intézői tájékozódni akarnak munkakörük határaitól. Dragomir Silviu főköormánybiztos már megkezdte bevezető tárgyalásait a magyarság vezetőivel. Augusztus 16-án gróf Bethlen György kereste föl a főköormánybiztost Willer József társaságában. Miután a főköormánybiztos fontos megbízatásához szerencsét kívánt, általánosságban körvonalozta azokat a kérdéseket, amelyeknek a rendezésével a magyarság megnyugvását meg lehetne teremteni. Dragomir Silviu nagy szíveséggel fogadta az ország legnagyobb kisebbségi népének vezetőit s megértéssel hallgatta meg az előterjesztéseket. Az érdemleges tárgyalást, közös megállapodás értelmében, később fogják megejteni. A közelebbi napokban a magyar egyházi és tanügyi vezetők jelennek meg a főköormánybiztosnál, hogy a hivatalos lapban megjelent királyi rendelet szellemében egyházi és iskolai ügyekben megtegyék előterjesztéseiket.

Aki tiltakozott az éjjeli közmunka ellen. A helyi katonai törvényszék a napokban ítélték Tóth Károly, bihormegyei gazdálkodó felett, akit hivatalos hatalom megsértésével és nemzetellenes magatartással vádolták. A tárgyaláson kiderült, hogy az egész községre közmunkát róttak ki, amit a község lakói tehetségük szerint teljesítettek is. Tóthnak homokot és követ kellett volna fuvarozni egy

állami építkezéshez, de a közmunkát csak részben teljesítette, mert közben magának is dolgozott. Tóth így hátrálékban volt a közmunkával, mint a község többi lakója is. A múlt év szeptember 18-án éjjel három óra tájban Dregan Petru őrmester, az ottani esendőrőrs vezetője bekopogtatott Tóth Károly kapuján. Felköltötte a gazdálkodót azzal, hogy azonnal fogja be lovait s végezze el a rá kivetett közmunkát. A gazda, aki sehogy sem tudta megérteni, hogy miért kell neki éjjel végeznie a közmunkát, nem volt hajlandó kötélnak állani s újra lefeküdt. Az őrmester állítása szerint Tóth sértő kifejezéseket használt ellene a beszéd során, a vádlott azonban kereken tagadta, hogy az őrmestert megsértette volna. A tárgyalás végeztével Mikó Imre dr. védbeszéde után Tóth Károlyt az enyhítő körülmények figyelembevételével mindössze kétezer lej pénzbírságra ítélték.

Határkövek állítása. A satumarei prefektus elrendelte, hogy minden földtulajdonos határkövével lássa el birtokát. A határköveket legkésőbb szeptember elsejéig bizottság jelenlétében minden községben leássák. A bizottság tagjai: a községi bíró, jegyző, esendőrőrsparancsnok és a két érdekelt szomszéd. A prefektus rendeletét a város határában is végrehajtják. A prefektus rendelete emlékeztet az illetékes minisztérium megállapítására, mely szerint sok birtok határmegyéje nincs határkövekkel megjelölve, amiből a gazdák között per és vita támad.

Milyen nő tetszik a férfiaknak? Rendkívül érdekes képekkel illusztrált cikket közöl erről a *Délibáb* új száma, amely nagy terjedelemben és gazdag tartalommal jelent meg.

A sumuleui bucsu. A székely katolikusok az idén is nagy áhítattal, több ezer hívő jelenlétében tartották meg a sumuleui bucsut Nagyboldogasszony tiszteletére. A szent misét Gaál Tamás esperesplébános mondotta, a szent beszédet pedig Csipak Lajos kanonok tartotta meg.

Lelkiismeretlen gépkocsivezető. Jakab Imre gépkocsivezető itt as állapotban szállott fel abba a gépkocsiba, mely Diosig-ról huszonhárom utassal indult el. Ittasságát még tetézte azzal, hogy Les községben ismét megállt és betért inni a korcsmába. Les és Niersig községek között az uton több óles kanyar van s az egyik ilyen kanyarban aztán a gépkocsivezető elvesztette uralmát a gép felett, amely nekirohant egy kőhid korlátjának, majd az árokba fordult. Tizenöt munkás megsebesült s ezek közül is ötnök az állapota rendkívül súlyos. A súlyos sebesülteket: Nadaván Demetert, Szabó Gyulát, Miklós Istvánt, Kovács Istvánt és Szoboszlai Jánost az oradeai mentők a közkórházba szállították be ápolás végett. A esendőrőség Jakab gépkocsivezetőt letartóztatta.

Közzemlére tették a magyar koronát. Az idei Szent-István napját a megszokottnál is nagyobb fénnel ünnepelték meg Magyarországon. Az idén van ugyanis kilencszáz éves fordulója a nagy király halálának s a mostani ünnepségek voltaképpen a Szent István-év ünnepi sorrendjébe illeszkedtek bele. Nagy jelentőséget adott az ünnepnek az a körülmény, hogy ez alkalommal a szent koronát is közzemlére tették. A korona 22 év óta nem volt látható, most tehát óriási tömegek vonultak föl látására. A magyar korona két részből áll,

felső részét Szilveszter pápa adományozta István királynak a kereszténység elterjesztése után, az alsó részét Dukász Mihály görög császár küldötte Magyarországra, hogy két királyi herceg iránt érzett háláját kifejezze. Miért volt hálás a görög császár a hercegek iránt? Ennek története a következő: Salamon király idejében a magyarok a besenyőkkel álltak harcban, akiket a görögök is támogattak. Salamon két unokaöccse, Géza és László hercegek vezették a harcot s nagy sereg görög harcos került a kezükre, akik egy körülzárt várban adták meg magukat Géza hercegnek arra az ígéretére, hogy szabad elvonulást kapnak. Géza meg László állta is a szavát, Salamon király azonban nem akart beleegyezni az elfogott sereg elvonulásába, váltságdíjat akart értük. A két királyi herceg ekkor a királlyal is szembeszállt és adott szavának érvényt szerzett. Az elfogott görögök elvonulhattak s ennek a lovagiasságnak köszönete volt Dukász Mihály koronája, amelyet aztán a Szent István sirjában megtalált szilveszteri koronával forrasztottak össze s így született meg a mai formájában ismert magyar korona.

Községi bíró és jegyző nem adhat utasításokat a csendőrségnek. Calinescu belügyminiszter rendelete értelmében a községi bírók és jegyzők csupán községi rendészeti célra kérhetik a csendőrség segítségét. Utasítást azonban csak a prefektus és szolgabíró adhat.

Sikeres kísérletek folynak Magyarországon a tüdőbaj kezelésére. A budapesti Szent János kórházban hosszabb idő óta kísérleteznek a tüdőbajnak bizmutos kezelésével. Legújabbban a bizmuttal való gyógyító

eljárást annyira tökéletesítették, hogy több esetben teljes gyógyulás következett be. A további kísérletezések a legnagyobb sikerrel biztatnak.

Goromba végrehajtó. Bucur Mihály Ciuc megyei adóvégrehajtó özvegy Kánya Péternét súlyosan bántalmazta, a fizetésre előkészített pénzt kicsavarta kezéből, haját megcibálta és hozzája rugott. Az özvegy nem hagyta annyiba a dolgot, feljelentette a goromba végrehajtót. Ez a vizsgálat során azonnal védekezett, hogy az állam érdekében viselkedett olyan erőszakosan. Az ügyészség azonban nem fogadta el ezt a védekezést, Bucur magaviseletét törvénysértésnek minősítette s az ügyet tárgyalás végett a törvényszékhez terjesztette. Ismételjük közelebbről adott tanácsunkat: az alantos közegek erőszakosságai ellen a felettes hatósághoz kell fordulni védelemért.

Láthatatlan repülőgépek. A kínai—japán háboruban folyó légi harcok során különös tapasztalatot tettek a japánok. Több helyen anélkül, hogy a repülőgépeket látták volna, vagy a repülőgépek motorjának zaját hallották volna, bombák hullottak alá a magasból, amelyek nagy biztonsággal találtak el a japánok fontos raktárait és haditelepeit. A japán hadsereg katonai szakértőiből bizottságot alakítottak, hogy a különös jelenség okát kikutassák és megállapítsák. Különös dolog derült ki. Állítólag a kínaiaknak az oroszok által szállított repülőgépei között láthatatlan gépek is vannak. A gépek ugyanis, kivéve a motort, vastag üvegből készülnek és a motor hangtompítóval van ellátva. A nagy magasságban repülő gépek így teljesen láthatatlan-

nok, mert a vezető, a motor és a bombák alakja, nagy magasságban kis ponttá zsugorodik össze. A különös megállapítás nagy riadalmat okozott a japán hadsereg körében.

Elvándorolt magyarok száma. Egy kimutatás szerint az elvándorolt magyarok legnagyobb számában élnek az Északamerikai Egyesült Államokban. Itt a magyarság száma meghaladja a hatszázezret. Braziliában 60 ezer, Északafrikában 3 ezer magyar él. Sokan vándoroltak ki Franciaországba, Törökországba. Oroszországban az ottrekedt magyar hadifoglyok tehetnek ki jelentős számot.

Megvédik a szőlőtermelés érdekeit. A földművelésügyi minisztériumban a szőlőtermelésre vonatkozó két újabb törvényt készítenek elő. Az első tervezet a nem nemes szőlő kirtására vonatkozik, a másik tervezet szerint öt évre teljesen kivonják a forgalomból a gabonaszeszt. A gyárakat kötelezni fogják, hogy fokozatosan csökkentsék a gabonaszeszttermelést és csupán borszeszt termeljenek.

Kossuth emléke Északamerikában. A szabadságharc bukása után Kossuth Lajos külföldi országokban igyekezett nemzeteinek támogatást szerezni. Mindenütt nagy tisztelettel fogadták. Angliában megbukott a kormány, amely ellenezte Kossuth nyilvános szónoklatait. Legnagyobb ünneplésben volt része Amerikában, ahol diadalmenetben látogatta meg a nagyobb városokat s angol nyelven gyűjtő szónoklatokat tartott. Kossuth emléke ma is él Amerikában, nem kevesebb, mint tizenhét helység viseli nevét. Jova államban például Kossuth-megye is van.

Rablótámadás hamis pénz ürügyén. Arad egyik külvárosában, az ugynevezett Mosóczytelepen, rendkívül vakmerő rablótámadás történt. A telepen lakó Antal-család azelőtt való napokban adta el az aradmegyei Dezna községben lévő kisebb földbirtokát s a pénzt — ötvenezer lejt ezres bankjegyekben — otthon őrizték. Birtokuknak korábbi bérelője, Kiss Imre, 78 éves gazda valahogyan tudomást szerzett erről s azzal az ürüggyel, hogy a községben pénzhamisító banda működik s hogy tudomása szerint Antalék is kaptak hamis pénzt, azt a kívánságát fejezte ki, hogy szerezné a pénzösszeget megtekinteni. Antalék leánya, Ilonka, kihozta a pénzt, közösen megvizsgálták és Kiss több darabot hamisnak talált, majd ismét elrejtették az ötvenezer lejt. Közben Antalné eltávozott hazulról, a gazda pedig hirtelen elhatározással egy vitriolos üveg tartalmát öntötte a szerencsétlen leány arcába és fojtogatni kezdte. A leány sikoltozására, amit a szomszédban dolgozó cselédleány is meghallott, a merénylő elmene-kült. A fiatal lány arcát a vitriol teljesen összegegette és egyik szeme is kifolyt. A borzalmas rablótámadás ügyében erélyes nyomozást indított a csendőrség.

Oktalan vádaskodás. Az ítéltábla szüneti tanácsa csütörtökön délelőtt hozott ítéletet Balázs Lajos ciucmadarasi római katolikus plébános és Péterffy László katolikus elemi iskolai tanító ügyében. A vádlottak ellen 1936 őszén indult meg az eljárás. — A községben ugyanis 1936-ban szeptember 6-án tartották meg a madarak és a fák napját s az ünnepségen a római katolikus iskola növendékei nem vettek részt. Emiatt Oprea Leon-tin, az állami elemi iskola igaz-

gatója államellenes magatartás címén feljelentette a tanítót és a plébánost. A mercurea-ciuci ügyészség vádat emelt ellenük, de a törvényszék bizonyítékok hiányában felmentő ítéletet hozott. Az ügyész azonban megfellebbezte az ítéletet s az ítéltábla elé került az ügy.

A táblai tárgyaláson azonban Protopopescu főügyész nem tette magáévá a törvényszéki ügyész felebbezését. A vádlottak képviselőjében dr. Gyárfás Elemér alaposan megindokolt védőbeszédében mutatta ki a vád tarthatatlanságát, majd utalt arra, hogy a vádlottak ellen az eljárást a Marzescu-rendtörvény alapján indították meg s ennek a törvénynek a joghatályát az időközben életbeléptetett új büntetőtörvénykönyv már megszüntette. A táblai tanács rövid tanácskozás után úgy a plébánost, mint a felekezeti iskola tanítóját jogerősen felmentette a vád alól.

Az aiudi-nagynyedi ref. Bethlen-kollégium nyilvánossági jogu fiu főgimnáziumába s a vele kapcsolatos internátus- és konviktusba a felvételek folyamatban vannak. Az internátusban külön munkatermek és külön hálótermek, valamint modern betegszobák és saját fürdő áll a tanulók rendelkezésére. Ugyancsak az iskolában szakképzett fogorvos által kötelező fogápolásban részesülnek a tanulók, minden külön díjazás nélkül. A szabadba való szórakozásra és a sport céljaira hatalmas kert és felszerelt játszótér szolgál. Díjak: beiratási díj és fenntartási járulék 280, tandíj 3200, internátusi díj 2600, konviktusi díj 5000, konviktusi felszerelési díj 100, az V—VIII. osztályosok olvasóköri díja 100 lej. Vegyes díjakban fizetnek még a tanulók évi 135 lejt. A díjak külön kéreésre 9 részletben is fizethetők. Szegénysorsu, kifogástalan magaviseletű, jó tanulók díjkedvezményben részesülnek. A tanítás a módosított törvény értelmében

szeptember 9-én, reggel 8 órakor kezdődik. Megnyitó ünnepély szeptember 8-án, d. e. 10 órakor lesz. Az évkezdeti program a következő: szeptember 1—7 között beiratások, szeptember 1-én javító vizsga a IV. oszt. tanulóknak számára, szeptember 2- és 3-án V. oszt. felvételi vizsga, szept. 5-én, javító vizsga az I—VIII. oszt. tanulóknak szept. 6-án, I. oszt. felvételi vizsga szept. 7-én, utolsó beiratási nap. Ezután csak miniszteri engedéllyel irható be valaki. Jelentkezések augusztus 20-ig. Csak felbélyegzett és megcimzett boríték mellékelése esetén küldhet az igazgatóság esetleges érdeklődésre választ és részletes tájékoztatót. *Az igazgatóság.*

Rövid hírek

Sulyos ítélet. Taurani székely községben a gyűlés után mulatni kezdtek az egybegyűltek s végül cigányt is hoztak. Az arragájó csendőrőrs vezetője szét akarta oszlatni a gyülekezetet, mire valaki a tömegből felelőtlen kijelentéseket tett s utána dulakodás keltkezett és a csendőralisz-tet megütötték. A tárgyalást e hó 19-én tartották meg s ezen Vasas János gazdálkodót három-évi, Szász Dénes gazdálkodót egy-évi, Bálint János és Pál Albert gazdálkodókat hathavi elzárásra ítélték.

Veszélyes kiabálás. Hupan Piroška és Janki Emma satmari községbeli nők úgy hallották, hogy egyik nagynénjük, aki a határ mellett lakik megnaít. Ezért elmentek közvetlenül a határ mellé és ott átkiabáltak a tulsó oldalon járkálóknak, hogy megtudják, mi van a nagynénjükkel. Mikor épp kiabálni kezdtek, megjelent a határrendőrség és elfogta őket. A hadbírósi tárgyalás során a két vádlott nem tudta bizonyítani, hogy valóban csak a határig mentek el, de ugyanakkor a határrendőrség sem tudott tanukat felhozni ennek ellenkezőjéről. Végre is a katonai törvényszék belátására bízódott a döntés, amely a két nőt tiltott határátlépésért egy-egy havi elzárásra ítélte.

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Mit kell a gazdának tudni az állatok gyógyításáról?

— Háziállataink férges által okozott betegségei. —

A kolumbácsi légy.

A kolumbácsi légy három-négy milliméter hosszú, szürkészinű a hasa és oldalai sárgák. A hátán három fekete vonal, a potrohlán fekete foltok vannak. Szerbiában van a főfészke a Duna mentén és onnan a szél viszi le a Balkán felé, vagy hozza Romániába, aszerint, honnan van a légáramlás.

A légy nőténye júniusban a tiszta hegyi patakokba rakja le petéit, amik a rajtuk levő nyálkával a kövekhez ragadnak. Egy pár hét múlva kikelnek, egy párszor vedlenek, majd behábozzák magukat és a jövő tavaszig mint bábok átalusszák a telet. Április hónapban a bábból kibujnak a legyek és előbb rajokba, majd csapatokba, végre seregekbe verődve a szél felkapja és viszi mint a felleget és ott, ahol a szél lecsendesedett, letelepednek és megkezdik átkozott működésüket.

A kolumbácsi légy a háziállatainkat támadja meg és mérges csipésével daganatokat, és sajnos nagyon gyakran elhullást okoz. A légy a csipéssel egyidejűleg mérges anyagot olt az állatba, ami, ha nagyobb mennyiségbe kerül a megtámadott állatba, a vérét megalvassza és halált okoz. Főleg ott veszélyes a kolumbácsi légy, ahol váratlanul lepi meg a legelésző nyáját és a pásztor nem ismeri a légy káros voltát és nem tud ellene védekezni; ilyenkor könnyen megtizedeli a nyáját.

A légy csak nappal repül, éjjel a bokrok és fák leveleinek alsó részén buvik meg és csak a harmat felszáradása után indul el. A hűvös, esős időt nem szereti, ilyenkor sok elpusztul belőlük.

Amint a kolumbácsi légy megjelenik, az állatokat többé ne engedjük nappal a lege-

lőre, hanem tartsuk azokat sötét istállóban és csak éjjel legeltessük. A szántást és más gazdasági munkát is inkább éjjel végezzük az igrás állatokkal és nappal tartsuk sötét helyen, mert különben drágán fogunk tapasztalatokat szerezni. A községemben történt, néhány éve a kolumbácsi légy megjelenésekor, hogy János gazda, figyelmeztetésem ellenére, két szép bivaly ökrével kiment szántani és délben a szekérhez kötve a mezőn étetett. Láta ő, hogy valami apró légytől a bivalyok nyugtalankodnak, de ő ilyen semmi jószágtól nem ijedt meg, mert a veszélyes kolumbácsi legyet ökelme legalább szarvasbogár nagyságúnak képzelte. Estére mind a két ökör megdöglött és az én János gazdám még maig is nyögi a hitetlenségének köszönhető nagy kárt.

Tanácsos az istálló ajtaja előtt trágyát füstöltetni, mert a bűdös füst távortartja a legyeket. Ha okvetlenül dolgozni kell állatainkkal a rajzás idejében nappal is, ugy kenjük be a légy által szeretett szórtelen helyeket, a száj és végbélnyílás körüli részeket szarvasolajjal vagy pakurával, az egész testet dörzsöljük be diófalevél főzettel. Az ilyen erősszagu szerektől a légy irtózik.

A kolumbácsi légy által megcsipett beteg állat megdagadt részeit borogassuk ólomecetes vízzel, vagy ha az ninesen kéznél, gyakran váltogassuk a hidegvizes borogatást. A betegnek a szív működés fokozására adjunk 2-3 deci fekete kávé vagy egy liter erős teát. Ha ninesen kávé vagy tea, ugy öntsünk a beteg állatba egy fél liter pálinkát, mert az is elősegíti a vérkeringést.

Bodor Kálmán.

Minden magyar ember jegyezze jól meg, hogy a magyar egyházak biztosító intézete a

„MINERVA” Biztosító Részvénytársaság

tehát magyar kötelesség biztosítását ide átadni.

A búza ára

A búza ára most erősen megjavult, tehát most még inkább gondoskodni kell arról, hogy a holdankénti átlagtermést feljavítsuk.

A legegyszerűbb mód erre, hogy olyan csávázószert használjunk, mely megvéd az üszögtől, nem esirabántó hatású s emellett fokozza a termést a esirázás erőteljes serkentése által.

Évtizedes tapasztalatok mutatják, hogy a Porzol az a szárazpác, mely mindeme követelményeknek tökéletesen megfelel.

Aki kereskedőjétől valódi Porzolt kér, saját érdekében cselekszik, ha mást, még rábeszélés árán sem fogad el.

„Ujfajta Porzol“ nem létezik, ennél fogva ezen a címen senki se hagyja magát félrevezetni.

Porzol csak egyféle van, még pedig az, melynek dobozán sértetlenül rajta van a „Chinois“ plomba és a dobozban lévő páccelőszer téglavörös.

Védekezzünk a borok virágosodása ellen!

Nyár vége fele a borospincék levegője felmelegszik és a rosszul kezelt borokban különböző borhibák léphetnek fel. Egyik leggyakoribb hiba a *borvirág* keletkezése. A bor megvirágosodása kevés szeszt tartalmazó boroknál szokott bekövetkezni, különösen akkor, ha a hordó nincs teljesen feltöltve. Ezért a bor megvirágosodása ellen a legjobb védekezési mód, hogy a hordókat állandóan feltöltve tartjuk. A megvirágosodott borból a borvirágot leszedjük és a hordót feltöltjük. Ha vannak kisebb hordóink, a virágos bort gyengén kénezzet, kicsi hordókba fejtjük le és ügyelünk, hogy a hordók állandóan tele legyenek.

A virágosodásra hajlamos bort mielőbb értékesíteni kell, mert könnyen más hibák is jelentkezhetnek, amelyek a bor minőségét teljesen tönkreteszik.

Ne szoktassuk rablásra a méheket!

Augusztus hónapban a méhlegelő szegényebbé válik. A méhek kevesebb hordani valót találnak és nagyon sokszor a hideg esős időjárás akadályozza meg munkájukat. Ilyenkor a röplyukakat meg kell szűkíteni és különös gondot kell arra fordítani, hogy a méheket ne szoktassuk rablásra. *A méhes körül mézet és lépet ne hagyjunk szabadon.* Az elcsepegett mézet, a lehullott lép-darabokat gondosan szedjük össze.

Már szeptember elején meg kell vizsgálni, hogy a kaptárakban van-e a kitelettelés biztosítására elég méz? Ha nincs elegendő mézkészlet a méhek téli táplálására, most kell gondoskodni lépes mézről. Később ne-

hezében lehet lépes mézet vásárolni.

A felesleges mézet ki kell szedni, hogy később a méheket ne zavarjuk.

A gyümölcs aszalása.

Az aszalt gyümölcs nagyon egészséges eledel és változatosá teszi a család táplálkozását.

Téves a hit, hogy aszalásra minden silány gyümölcs jó. *Jó aszalt gyümölcsöt csak szép, egészséges, érett gyümölcsből kapunk.*

Az aszalásnak legrégebb módja a napon való aszalás. Ez az eljárás olcsó és a melegebb vidéken szokásos is, de mégsem jó, mert a gyümölcsöt por, légy, mindenféle bogár ellepi. Akinek kevés aszalni valója van, az takaréktűzhelyen vagy a sütőkemencében is megaszalhatja. Szépen és gyorsan lehet aszalni a különféle aszalógépekkel. Kis háztartásnak legjobb az olyan aszalógép, melyet a tűzhelyre lehet helyezni.

Annyi esztendő után az idén is újabb tanulság, hogy a

VALÓDI VÖRÖSSZÍNŰ PORZOL

ökéletesen megvéd az üszögtől és erősen fokozza a termést.

Ha valódi PORZOL-t kértek, ez saját érdeketek, — mást el ne fogadjatok.

A különféle gyümölcsök aszalása következőképpen történik:

A szilvaaszalásra teljesen megérett szilvát használunk, amelynek a héja már ráncosodni kezd. Aszalás előtt a szilvát szellős helyen vékonyan eltérgetve, fonnyadni hagyjuk. Azután az aszalóban 5—6 órán át mérsékelt meleg mellett aszaljuk, mialatt az aszaló szellőztetőjét kissé nyitva hagyjuk. Öt-hat óra elteltével a meleget egyre fokozzuk, a szellőztetést pedig lassanként egészen megszüntetjük. Ha azt akarjuk, hogy szép fényes és jóízű legyen az aszalt szilvánk, akkor aszalás közben kétszer-háromszor az aszalócserepyeket — melyeken a szilva el van teregetve — kihuzzuk az aszalóból és ekkor félóránig a szilvát hűlni hagyjuk, azután megint vizszatesszük.

100 kg. friss szilvából 30—32 kg. aszalt szilva lesz.

A finomabb aszalványt úgy nyerjük, hogy az érett szilvát szitán rövid időre forró vízbe mártjuk s utána hideg vízben lehűtjük, hogy könnyen lejjöjjen a héja. A félig megaszalódott gyümölcsből kiszedjük a magot, helyébe egy gerezd diót teszünk és készre aszaljuk.

Az almát aszalás előtt meghámozzuk, azután kivágjuk belőle a magházat. Az így megtisztított almát vékony szeletekre vágjuk. A felszelt almát gyorsan az aszalóba tesszük, mert ha sokáig állni hagyjuk, elveszti szép fehér színét, megbarnul. Különben, ha az almát hámozás közben 1 százalékos sóoldatba dobjuk (1 liter vízre 1 deka só számítva), akkor fehér marad.

Az alma aszalásához nagy meleg kell. A vékonyra szeletelt alma 3—4 óra alatt megaszaló-

dik. A vastagabbnak 8—12 órai aszalás kell. Tulcságosan kiszárolani nem szabad.

100 kg. friss almából 10—12 kg. aszalt almát kapunk.

A körtét is meghámozzuk, magházától megtisztítjuk és gyenge sóoldatba dobjuk aszalás előtt. Szokták egészben, fellevé és vékonyra szeletelve is aszalni. A lágyhusú fajokat nyersen aszaljuk. A keményebeket kissé megfőzzük cukros vízben és azután aszaljuk.

A körte aszalásához is nagy meleg kell. A felébe vágott körte 5—7 óra alatt, az egészben hagyott 8—10 óra alatt aszalódik. 100 kg. friss körtéből 13—16 kg. aszalványt kapunk.

Most kell ültetni az epret!

Földieper telepítésének sikere a palánta minőségétől függ. Erős indanövényeket kell ültetni, melyek levélzete és gyökérzete fejlett. Ilyen palántákat az inda első növényeiről nevelhetünk, különösen ha azokat még a kiültetés előtt egyszer át is tüzdeljük. A földieper palánták hiányos eredésének oka lehet az is, ha az idegenből rendelt palántákat rozs-szul csomagolták és azok közben megromlottak. A földieper friss gyökerei fehérek és igen érzékenyek, a levegőn hamar elszáradnak. Ezért leghegyesebb, ha a palántákat magunk neveljük és a kiszedett palántákat minél előbb ismét beültetjük a földbe. Szállítás esetén a kiszedett tövek gyökereit összefogjuk és nyirkos földdel körülrakjuk. A tizes-huszas csomókba kötözött palántákat papirossal göngyöljük és csak a papirosson kívül alkalmazhatunk nyirkos mohát. Ugyanis a vizesen csomagoit palánták szállítás alatt megfűllednek és megromlanak.

Mire kell ügyelni az istállótrágya használatánál?

1. Mindig érett trágyát hordjunk ki, a szalmás esetleg többet árthat, mint használ. A tulcságosan érett szalonnás trágyából már sok növényi tápanyag veszett el. Csak könnyű homok talajokat trágyázzunk szalmás trágyával.

2. Jobb gyakrabban (3—4 évenként) trágyázni, mint egyszerre sok trágyát kihordani.

3. Egy kat. holdra 20—23 kis szekér (rajta 5 mázsa trágyát számítva) gyenge, 40—45 egylovas (vagy 20—25 kétlovas) szekér elég erős trágyázás.

4. A kihordott trágyát azonnal egyenletesen el kell teregetni és le kell szántani. Ha kupacokban marad, azok helyén bujafoltok lesznek.

5. A léfogatást olyan jól kell végezni, hogy szántás után már ne is lehessen látni, hogy trágyáztunk.

6. Mindig olyan növényeket (kukorica, takarmányrépa, burgonya, takarmány) vessünk friss trágyába, amelyek azt legjobban meghálálják.

7. Hordjuk ki a trágyát lehetőleg nyáron, ősszel és a tél elején, szántsuk azonnal alá, mert így tavasszal hamarabb vesztünk és nem kell szántani, földünk kellően megüti.

Hogyan használjuk a szárnyasok trágyáját?

A szárnyasok trágyája olyan erős, hogy azt szárazon alkalmazni veszedelmes lehet, ezér ezeknek az alkalmazásával a következőképpen járunk el: a baromfi, galamb és egyéb szárnyasok trágyáját egy hordóba gyűjtjük és vízzel felhígítjuk. Naponta alaposan összekeverjük és azután 6—8 napi érés után, még további vízzel felhígítva locso-

ásra használjuk. Tápanyagokban igényteljes növényeknél egy liter vizet, igénytelenebbeknél 3 liter vizet adunk. A locsolást kerti és szobanövényeknél 2—3 hetenként eszközöljük áprilistól szeptemberig.

Méhészeti kongresszus.

Az E. M. E. szept. hó 1—2. napjain Clujon országos méhészeti kongresszust rendez, amely iránt országszerte igen nagy érdeklődés nyilvánul a méhészek körében. A kongresszus alkalmából az E. M. E. az E. G. E.-vel karöltve méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást rendez, ahol a közönség mézszükségleteit is beszerezheti. A kiállítás szept. 1—5-ig lesz nyitva a közönség részére. A kiállításra és kongresszusra érkezők részére 50%-os vasuti kedvezmény lesz. Ezért a váltott jegy megőrzendő, mert az a visszautazásnál felmutatandó a vasuti jegypénztárnál a kiállítási belépőjeggyel együtt. A kiállításra és kongresszusra nagy számban jelentkeztek a méhészek Ardeal minden vidékéről.

A gyümölcstermelő gazdák szervezése.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet elhatározta, hogy országgrészünk egyik legjelentősebb termelési ágával, a gyümölcstermeléssel foglalkozó gazdákat, az egyesület kebelében külön szakosztályban megszervezi. Az E. G. E. gyümölcstermelői szakosztálya folyó évi szeptember hó 3-ikán dé. 9 órakor tartja meg a külön közgyűlést a ref. kollégium régi épületének disztermében. Az E. G. E. és az E. M. E. ital Clujon szept. 1—5. nap-

jain rendezett kertészeti, méhészeti és háziipari kiállítás alkalmából 50%-os vasuti kedvezménnyel lehet Clujra utazni. Így előreláthatólag a gyümölcstermelők nagy számban fognak Clujra érkezni ez alkalomra. A szakosztály alakuló közgyűléssel kapcsolatban a gyümölcstermesztés és gyümölcsvédelem kérdéséről több szakelőadás lesz, amelyre az érdeklődő nagyközönséget is szívesen látja az egyesület. A belépés díjtalan.

Méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítás Clujon.

Az E. G. E. szeptember hó első napjaiban méhészeti, kertészeti és háziipari kiállítást rendez Clujon. A rendező intézmények felkértek mindazokat a cégeket, amelyek kapcsolatban állanak a méhészeti, kertészeti vagy háziipar bármely ágával, hogy a kiállítás alkalmával szép kirakatokat rendezzenek be. Erre vonatkozólag szívesen szolgál tanácsal az egyesület vezetősége Cluj, str. Andrei Muresan 10. sz.

Krokodilfarmok világa a trópusokon. A Nilus felső folyásánál Jerunyn nevű angol farmer krokodilus tenyésztésre rendezkedett be. Valóságos krokodilköltő telepe van már, amelyről krokodilusbőrrel látja el az angol bördisműgyárakat. Erről közöl a *Tolnai Világlapja* legújabb száma rendkívül érdekes, képekkel illusztrált cikket.

Ha sikertakar elérni,

hirdessen a

„MAGYAR NÉP”-ben!

Mi lesz a buza árával?

A romániai buzatermelésről szóló kedvező hírek, sajnos, sok vidéken túlzottaknak bizonyultak. A eséplési eredmények alapján kiderült, hogy különösen a nagyon buja fejlődésű buzák, amelyek megdőltek, nagyon rossz termést adtak. Nemcsak mennyiségileg, hanem minőségileg is gyengén sikerült a buja fejlődésű buzák termése. A belföldi piacon ennek hatása alatt a gazdák tartózkodókká váltak az eladásban és így minthogy hivatalosan is szabályozva van a buza ára, a belföldi piacokon nagyobb ár-ingadozás nem tapasztalható.

Ezzel szemben a nemzetközi piacon nagy bizonytalanság uralkodik. Amerikában ugyanis nagy buzatermés volt és a nagykereskedők másfél millió vagon buzát a világpiaci ár szivonala alatt akarnak áruba boesítani. Ha ez megtörténik, a nemzetközi buzapiacra általános válság fog bekövetkezni. A kormány gazdasági körei mindenesetre zártak azzal, hogy az amerikai buza piacra kerül és megtehető a szükséges intézkedéseket, hogy nálunk ne olcsuljon meg a buza.

Terményárak Brasov-ban.

Buza 450—460, rozs 340—360, takarmányárpa 310—320, sörárpa 340—350, zab 420—450, kukorica 390—410, fehér paszuly 650—700, lencse 700—800, krumpli 200—220 lej mázsánként.

Réti széna 100—110, szalma 70—80 lej mázsánként.

MULATTATÓ

BALASSA BÁCINT VERSEIBŐL.

(Élt 1554–1594-ig.)

KATONA-ÉNEK.

Vitézek! mi lehet
E széles föld felett
Szébb dolog a végeknél?
Holott kikeletkor
A sok szép madár szól,
Kivet ember ugyan él
Mező jó illatot,
Az ég szép harmatot
Ad, ki kedves mindennél.

Ellenség hírére
Vitézeknek szíve
Gyakorta úgy felbuzdul!
Sőt azon kívül is
Csak jó kedvéből is
Vitéz próbára indul:
Holott sebesedik,
Őt, fog, vitézkedik,
Homlokán vér lecsordul.

Véres zászlók alatt
Lobogós kópiát
Vitézek ott viselik,
Roppant sereg előtt
Távol a sík mezőt
Széljel nyargalják, nézik,
A párdia kápiákkal,
Fényes sisakokkal,
Förgőkkel szép mindenik.

Jó szerecsen lovak
Alattok ugrálnak
Hogyan trombita riad,
Köztök ki srázsát áll,
Ki lováról leszáll,
Nyugszik reggel, hol viradt,
Midőn ejten éjjel
Csataviseléssel
Mindenik, lankadt, fáradt.

A jó hírért, névért,
A szép tisztességért
Ők mindent hátra hadnak,
Emberségről példát,
Vitézségről formát
Mindeneknek ők adnak,
Midőn mint jó sólymok,
Mezőn széjjel járnak,
Vagdalkoznak, futtatnak.

Ellenséget látván,
Örömmel kiáltván,
Ők kópiákat törnek,
S ha sákyosan vagyon
A dolog harcokon,
Szólittatlan megtérnek;
Sok vérben fertezvéen,
Arcul reá tervén,
Űzöt sokszor megvernek.

A nagy széles mező
S a szép ligeterdő
Sétáló palotájok;
Az utaknak lese,
Kemény harcok helye,
Tanuló oskolájok;
Csatán való éhség,
Szomjúság s nagy hévség
Fáradtság: mulatságok.

Az éles szablyákkal
Mélián örvendeznek,
Mert fejeket ők szednek;
Viadal helyeken
Véresen, sebesen,
Halva sokan feküsznek;
Sok vadmadár gyomra
Gyakran koporsója
Vitézül holt testeknek.

Oh végbetieknek,
Ijű vitézeknek
Dicsőreteres serege:
Kiknek e világon
Szerte szerint vagyon
Mindeneknél ő neve,
Mint sok fát gyümölcscsele
Sok jó szerencsékkel
Áldjon Isten mezőkbe.

BÚCSÚ-ÉNEK KEDVESÉHEZ.

Boldogtalan vagyok,
Mert kínaim nagyok,
Béborult ifjúságom.
A szokatlan dolgot
És a nehéz jármot
Már megszokni nem tudom
Régi időm elmúlt,
Most másképen fordult, —
Szomorú az én sorsom.

Őszi harmat után,
Végre mikor aztán
Fujdogál a hideg szél,
Nem sok idő múltán
Sárgúl, hulldogállván
Fáról a gyöngye levél,
Zöld erdő hamuhját,
Piros eszmám nyomát
Hóval lép be a tél.

Én szemeim sírván,
Könnyeim csordulván,
Néznek csak keservesen;
Bús szívem zokogván,
Csaknem meghasadván,
Bánkódik nagy erősen;
Ki miatt naponkint
Látok szomorú kint,
Szenvedek én testemben.

Istenem, mit tegyek?
Immár hová legyek?
Mire jutok végtére?
Ha mind búval élek,
Ezentúl mit érek,
Élek-e még kedvemre?
Vagy mind holtig árván
Járok, csak bűt látván
Megyek keserűségre?

Ennyi gyötrelmemmel,
Vagy ennél is többel
Ifjúságom mint éljem?
Jobb lesz a darvakkal
Vagy más madarakkal
Összel búcsúmat vennem,
S mennem oly országra,
Hol irigyim soha
Nem szólhatnak ellenem.

Talán elmentemmel,
Búcsúvételemmel,
Ha útamat követem,
Gonosz irigyimnek,
Kik most reám törnek,
Nyelvök elkerülhetem!
Ha nem látnak talán,
Nem szólhatnak reám:
Igy kedvök bétölthetem.

Azért szerelmedre,
Világod kedvedre
Éld ezentúl, kívánom;
De én fáradtságom,
Kedves virágszálom,
Éretted nem sajnálom!
Légy jó egészségben,
Addig míg az Isten
Éltet, szívből óhajtom.

Szívem, Isten hozzád!
M megbocsáss, ha szolgád
Vétett ő beszédében;
Mert noha nehezen,
De téled elmegyem,
Ki téged szán szívében.
Lesz-e véled szemben?
Láthatd-e e testben?
Maga tudja az Isten!

Immár sólymcskádat,
Kedves madárkádat,
Kit karodon hordottál,
Klárissokkal rakott,
Szkófiummal varrott
Lábzsínóron tartottál:
Bocsásd el békével
Szegényt, — hadd menjen el
Reá ne haragudjál.

A hamis pénz.

— Keleti mese. —

Élt messze Bagdad városában két testvér, akik együtt jártak ki a folyóra halászni és együtt adták el aztán a kifogott halakat a bagdadi piacon. Egészen jól meg voltak egymással, bárha a nagyobbik testvér, Hasszán, kötelező természetű volt, de mivelhogy a fiatalabb testvér, Ibrahim, mindenben szívesen engedelmeskedett neki, hát nem is volt semmiféle viszálykodás közöttük.

Történt pedig egyszer, hogy Hasszán egy hatalmas halat fogott ki az Eufrat folyóból, de a hal, alig, hogy a hálóba került, menten fel is fordult, mire Ibrahim megjegyezte, hogy ezt a halat nem viszi a piacra, mert ez a hal biztosan beteg volt, azért pusztult el még mielőtt ki is húzták volna.

Erre aztán rettenetes haragra gerjedt Hasszán és ugyancsak szidta az öccsét, mondván, hogy mit gondol, talán bizony azért kinlódott napestig, hogy egy ilyen nagyszerű prédát elpazaroljon. Bizony kiviszik a piacra és eladják, mert jó árat remél érte.

No ha Hasszán úgy akarta, Ibrahim nem ellenkezett. Néhány más kis hal társaságában vitte a hatalmas nagy halat a piacra. Hasszán zsebetett kézzel nézte, amint öccse a vevőkkel bibelődik, de bezeg kipirult az arca az örömtől, mikor látta, hogy a hatalmas kalifa szakácsa éppen feléjük tart és bárha Ibrahim mindenáron a kis halakból szeretett volna neki néhányat eladni, a kalifa szakácsa a nagy halat választotta és szép összeg pénzét adott érte cserébe.

Mikor a kis halak is elkelték, Hasszán elkérte Ibrahimtól a pénzt, hogy osztozkodjanak a kereseten. Akkor látta, nagy haraggal, hogy öccsét valaki becsapta és egy rossz dénárt adott neki egy kis halért.

— Oh, te élheterlen, buta fráter, — dörogte Hasszán — a nagy halat nem akarod eladni, a kis halért meg hamis pénzt fogadsz el! Én nem tudok így veled boldogulni. Büntetésül most kinlódj magad a rossz pénzzel és lássad, hogy tudsz tudadni rajta, nekem meg add ide azt a pénzt, amivel a kalifa szakácsa fizetett.

Ezzel kikapta öccse kezéből a jó dénárt és elment.

Ibrahim meg ott maradt nagy bánatával meg a hamis pénzzel a halpiacon és mivel nem volt miből vásárolnia, hát megevett egy kis száraz kenyet, meg egy kis vöröshagymát, ami előző napról megmaradt a kosarában.

Másnap reggel aztán megint kimentek együtt a folyóhoz és megint fogtak néhány halat. Mire a piacra értek, az ő helyüknél már nagy volt a csődület. Ott volt megint a kalifa szakácsa és vele volt a böles kádi, aki elmondta, hogy a kalifa elrontotta gyomrát a rossz haltól, egész éjjel nem aludt és most azt kívánja, hogy tömlőcbe vessék, aki neki azt a rossz halat el merete adni.

Ibrahim Hasszánra nézett és csak annyit mondott:

— Nem megmondtam...

De Hasszán még azt se engedte, hogy befejezze a mondatot, mikor nagy élénken mondta:

— Oh, böles kádi, Allah is bizonyíthatja, hogy öcsém adta el a halat.

És mivelhogy a kalifa szakácsa is úgy emlékezett, hogy Ibrahim nyújtotta oda neki a halat, hát menten vitték is szegény Ibrahimot a kalifa tömlőcébe.

Ott buslakodott Ibrahim a tömlőc ablakánál, mikor csak látja, hogy a kalifa csodaszép leánya sétál a kertben. A leány is megállt a rácsos tömlőcablaknál és sajnálkozva nézte a rabot. És mert nem volt éppen más a kezeügyében, hát egy darab mézédés szultánkonyerét nyújtott át Ibrahimnak a tömlőc rácsos ablakán.

Ibrahim már nem is bánta, hogy tömlőcbe került. Egészen boldog volt, hogy láthatta a csodaszép Fatimet. Nem bánta volna, ha rabsága örök ideig is eltartott volna. A szultánkonyerét se akarta megenni, hanem örök emlékül eltenni és ezért zsebébe nyúlt, hogy talán egy kis papirt talál benne. De bizony papir nem volt benne, csak az a hamis

Togonal

Togonal-tabletta biztos hatáson mindennemű
 influenza betegségeknel,
 gripa, rheuma, hőzövény, influenza,
 ideg- és fülgyulladás.
 Togonal még idült esetekben is hatásos.
 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

dénár, amit az előző napon a kis halakért kapott.

Ibrahim szemügyre vette a pénzt és mivel hogy az nagyon piszkos volt, hát jól megdörzsölte a kabátja ujjával.

Hát amint dörzsölte, egyszerre csak halk sístergés támadt a szobában, utána meg rögtön sűrű füst, olyan sűrű, hogy látni se lehetett tőle. De mikor a füst eloszlott, a tömlő mélyében Ibrahim egy hatalmas szellem alakját látta meg, aki tisztelettudón kétrét hajlott meg előtte:

— Allah, il Allah, — mondta a szellem, — hívásodra im megjelentem. Mit parancsolsz most, mondd meg! De előre kijelentem, hogy három kérésednél többet nem teljesíthetek. Akkor aztán nekem is vissza kell térnem őseimhez, örök nyugalomra.

Ibrahim szájtátva bámulta a jelenséget és csak nem akart hinni szemének, fülének. De a szellem újra szólt:

— Ha talán hamarjában nem tudnád, mit kérjél, szívesen tanácsolok neked. Tudnod kell, hogy már nagyon sietek, szeretnék végre elpihenni. Nos első kívánságod az legyen, hogy megmondjam neked az elrejtett Korán helyét, mert ha azt tudod, neked adja feleségül a hatalmas kalifa gyönyörű leányát, Fatimet. Aztán kérjed tőlem, hogy nyissam ki börtönöd ajtaját és végül adjak rád olyan ruhát, ami egy gazdag, előkelő muzelmánhoz illik, aki a kalifa elé akar járulni, hogy megkérje a lánya kezét.

Ibrahim sietve dadogta:

— Parancsolom szellem, hogy szabadíts ki innen, hogy pompás ruhákba öltöztess és megmondod nekem az elrejtett Korán helyét. Ha ezeket a kéréseket teljesítetted, mehetsz örök pihenésedre.

A szellem megkönnyebülten sóhajtott fel és mondta:

— Köszönöm, óh Ibrahim! El sem hiszed, milyen nagy szolgálatot teszel nekem. Annyi derék mohamedán kezében volt ez az ugynevezett hamis pénz és egyiknek sem jutott eszébe, hogy megdörzsölje, mindenki csak azon volt, hogy mihamar tulajdon rajta és azt könnyebben hitte elérni, ha a pénzt a felismerhetetlenségig piszkosan hagyja. Nos hát, az első kérésed már teljesült is. Az ajtó nyitva, rajtad pedig királyi köntösök. Az elrejtett Koránt pedig, ami neked majd a ka-

lifa szeretetét és leánya kezét megszerzi, itt találod az ablakkő alatt.

Ezt mondta a szellem, aztán megint sűrű füstfelhő keletkezett a tömlőben és mikor az széteszlott, a szellem nem volt sehol.

Akkor látta Ibrahim, hogy az ajtó tárva nyitva áll. Szegényes ruhái gyönyörű, aranyhimzéses ruhákká változtak. Fején drága selyemturbán, lábán szattyánbőr cipő. Tekintete az ablakra esett, ott egy lapos követ pillantott meg, melyet könnyűszerrel tudott felemelni, hogy alóla kivegye a kalifák értékes Koránját, amely már olyan régen eltűnt.

Hóna alá vette a szent könyvet és megindult a zezzugos folyosókon. Amerre csak járt, mindenütt utat engedtek neki. Így ért a kalifa elé, aki azt se tudta, hová legyen a nagy boldogságtól, hogy megkerült a Csodakorán. Menten fiává fogadta a szegény halászt és nekiadta nemcsak fele királyságát hanem gyönyörű leányát, Fatimet is.

Altay Margit.

A három testvér.

Egy özvegy édesanyát, midőn ez végső nyomorában támogatásra szorult, a legidősebb leánya így vigasztalta:

— Örömmel segiteném édesanyámat, de nekem is félre kell tennem valamit.

A második így mentegetőzött:

— Én is szívesen segiteném édesanyánkat, de akkor nem tudnék oly divatosan öltözködni, mint mások.

A harmadik pedig, ki a legfiatalabb volt, így érvelt:

— Midőn tehetetlen kis gyermek voltam, édesanyám többet törődött velem, mint saját magával. Szeme előtt én s nem a divatos ruha, vagy a pénzszerzés lebegett. Így tehát csak a régi tartozásomat fizetem vissza, ha édesanyámat segítem.

Apóságok • Adományok

A legnagyobb gyorsaság.

A mai kor emberének főtörekvése mindenben a gyorsaság. Sajnos, ez napról napra nagyon sok halálos szerencsétlenség okozójává válik. Különösen most, nyáron a kirándulások és nyaralások szakában adnak hirt napról-napra az ujságok halálos közlekedési balesetekről. Ma az ember autóval óránként 100, repülőgéppel pedig 3—400 kilométer sebességgel utazik. Az emberi szervezet munkateljesítménye azonban véges és az idegek működésétől függ. Ez magyarázza, hogy korunkban annyi közlekedési baleset történik. Az ember azonban nem nyugszik. Ujabbán már egy Amerikában felfedezett apró bogárkának a sebességét akarják utánozni. Ez a bogár a tudósok megállapítása szerint óránként 1200 kilométeres gyorsasággal tud repülni. A sebesen repülő bogár a legelméletesebben megszerkesztett fényképezőgépen is csak fekete vonalnak tűnik fel. Ez a bogár egy nap alatt csaknem meg tudná kerülni a Földet az Egyenlítőnél. Ugy látszik, az ember nem nyugszik, most már ezt a sebességet akarja elérni, mert legujabbán olyan repülőgépeket szerkesztettek, amelyek óránként 5—600 kilométeres sebességgel repítik az utasokat. Sőt olyan nagy magasságban közlekedő sztratoszféra repülőgép építését tervezik, amelynek óránkénti sebessége 1000 kilométernél is több lesz. Ilyen repülőgéppel egy nap alatt kényelmesen meg lehet járni Amerikát, sőt még néhány óra dolgok elintézésére is marad.

Hogy valóban lesz-e haszna az emberiségnek a sebesség ilyen nagymértékű fokozásából, erről

birálatot mondani nem lehet. Egyelőre csak a kárait látjuk és szomorúan állapítjuk meg, hogy évről évre százazrek pusztulnak el a sebesség örületének következtében.

Rádió, mint altatószer.

Északamerikában a sanfranciskói nőegylet rendkívül érdekes módon könnyít a kisgyermekes anyákon. Külön rádióálmása van és ennek műsorát úgy állapították meg, hogy a rádió este 7 órától reggel 3 óráig bölcsődalokat ad le. Az altató dalokat hanglemezekről közvetítik. A nőegylet százsámra kapja a leveleket a kisgyermekes anyáktól, amelyekben az anyák hálálkodva mondanak köszönetet a nagyszerű intézkedésért.

Villamos keztyű.

A védekező gonosztévőket nagyon nehéz letartóztatni és ártalmatlanná tenni. Különösen Amerikában, ahol mindenre elszánt bűnözők vannak, esik sok rendőr a védekező gonosztévők áldozatául. Legtöbbször a rendőr fegyvere és ügyessége az elszántan védekező banditával szemben semmit sem használ. Ezért állandóan kísérleteznek az amerikai rendőrségek, hogy rendőreiket olyan fegyverrel szereljék fel, amely biztosan ártalmatlanná teszi a gonosztévőt. Legujabbán villamos keztyűvel próbálkoznak. A keztyűben fém-szövet van, amely a rendőr testén elhelyezett magasfeszültségű áramot szolgáltató teleppel van összeköttetésben. A telep száraz villamos elemekből áll és könnyen magával hordhatja a rendőr. Amikor valakit le kell tartóztatni, a rendőr megérinti a villamos keztyűvel és az illető

olyan erős villamos ütést kap, hogy harc képtelenné válik és megbilincselhető. Emellett nagy előnye az eszköznek, hogy a letartóztatott semmiféle sérülést sem szenved.

Deák-anekdóták.

Negyvenkilenc után Magyarország osztrák helytartója kérde Deák Ferentől, a magyarok böles politikusától:

— Ön lehetetlennek tartja, hogy Magyarország elnémetesdjék?

— Éppenséggel nem.

— Hát akkor miért nem adják meg magukat?

Deák a német szeme közé néz:

— Mondja, ha az orvos azt mondaná magának, hogy élhet még egy darabig, de meghalhat még ma is, mit csinálna?

— Nagyon egyszerű, — nevet a helytartó, — huznám az életet, ameddig lehet.

— No látja! Igen egyszerű a dolog, — viszonzá Deák, — mi is megpróbáljuk.

*

— Puhára főzzük a magyart, — szól egy osztrák miniszter Deákhoz.

— Tudja meg, — válaszolja Deák — hogy a magyar ember természete olyan, mint a tojásé: mentől tovább fő, annál keményebb.

*

Deák Ferenc így szólt egy fiatal vidéki képviselőhöz:

— Hoztál-e magaddal sok pénzt?

— Hoztam. De miért kérde?

— Csak azért, mert itt vagy sok ész kell, vagy sok pénz...

Laptulajdonos: Magyar Nép R. T.
Főszerkesztő: Gyallay Domokos.
Felelős szerkesztő és ügyv. igazgató dr. Szász Ferenc.

Tanácsadó.

Cz. G. Általában csak a méhkirályné rak petéket. Ha azonban a méh-család királyné nélkül marad, tehát anyátlanná válik, a fejlettebb dolgozó méhek is petézni kezdenek. Az ilyen petékből azonban sem dolgozó méh, sem királyné nem fejlődik. A fejlődő méhek herék lesznek. Ezért sürgősen anyát kell szerezni az ilyen család számára, különben teljesen elnéptelenedik.

S. T. A drótféreg természetrajzilag nem a férgekhez tartozik. A pattanó bogár álcája, vagyis egyik fejlődési alakja. A drótféreg károsabb, mint a kifejlett bogár. Mind a kettőt irtani kell.

G. O. Sokszor irtunk arról, hogy céltalan a búzát augusztusban elvetni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy a korán vetett búzában nagy kárt tesznek a buzalegyek. Az ideai termés elcséplése után is bebizonyosodott, hogy a késői vetések adtak bővebb termést. Ne vesse el tehát búzáját augusztus végén, hanem ha az időjárás megengedi, várja meg októbert és akkor végezze el a vetést. A rozst valamivel előbb vethetik, mint a búzát. Nem baj, ha szeptember elején földbe kerül.

P. L. Reșita. A pálmát új helyén valószínűleg azért lepték el a tetük, mert nem áll olyan jó helyen, mint előző helyén volt. A leveleket langyos szappanos vízzel kell lemosni és a pálmát nyáron át árnyékos helyre kell kihelyezni, hogy az eső a leveleket moshassa. Citromfáját, amelyik nem fejlődik, tavasszal ültesse át. Addig próbálja meg hígított trágyalével öntözni, esetleg ez is segít a bajon. Vajjen nem tulságosan kicsi a dzsa a citromfának? Ez esetben nagyobb edénybe kell átültetni. A disznóvényeket nem szabad agyaggal bekeni, sürgősen mosassa le!

M. I. A szunyogcsipés helyét hagymával kell bekenni. Az ilyen módon kezelt csipés nem gyulad meg. A hagyma megelőző védekezésül is jól használható. Ha erdőben, vagy vízparton tartózkodik, kenje be vöröshagy-

mával testének fedetlen részeit, mert a szunyogok elkerülik. Különben a patikában kapható ánizsolaj is jó erre a célra, ennek az illata kellemesebb.

L. Z. Fenyőféléket augusztus hónapban sikerrel ültethet át. Ilyenkor a levegő hűvösebb és nedvesebb, mint tavasszal májusban és a fenyők biztosabban megmaradnak. Az átültetett fáknak ne csak a tövét öntözze, hanem permétezza a koronájukat is vízzel. Így biztosan megfogannak.

G. M. Nines időhöz kötve a kereskedelmi tanoncokodás. Egyedüli kötelezettség, hogy a tanoncot az illetékes munkakamaránál be kell jelenteni s ha van tanoneiskola, akkor tanonc ideje alatt ezt az iskolát látogatnia kell. Egyébként ma nines semmi akadálya annak, hogy üzletet nyisson. Ha nagykoru, vagy nagykorusítva van s igazolja román állampolgárságát, azonnal nyithat üzletet. Az új törvénytervezet tényleg megkövetel egy bizonyos gyakorlati időt, de ez még nem törvény. Ha csak valami különös elhivatottságot nem érez a kereskedelem iránt s nines megfelelő tőkéje, egy későbbi időben nyitandó üzlethez, nem ajánljuk a kereskedelmi pályát, mert ezen a téren nagy a tulsufaltság. Ha azonban van kezdő tőkéje s érzéke, remélhetőleg ez sikerül.

Szerkesztői üzenetek.

Alább felsoroltaknak köszönetet mondunk a bejelentett új előfizetőkért.

G. F. Panceșoară. G. J. Tulgheș. D. F. Valea-Lungă. D. I. Huedin. F. J. Cehalut. K. J. Văida.

ELŐFIZETŐINKHEZ! Előző számainkban felhívtuk előfizetőink figyelmét arra, hogy hátrálékaikat vagy az általunk kiküldött postautalvány felhasználásával, vagy pedig megbízottainknak fizessék ki. A hátrálékosok közül sokan rendezték is fennálló tartozásaikat, azonban vannak még mindig olyan előfizetők, akik felszólításainkat nem vették figyelembe és tartozásaikat nem fizették ki. Ennélfogva ismét-

tollen felszólítjuk az összes hátrálékosokat, hogy igyekezzenek a pénz beküldésével, mert ha ez nem történne meg, a további lapküldést részükre megszüntetjük.

Uj előfizetőinkhez! Az új előfizetők közül többen kérték, hogy az előfizetési díjat írjuk meg, mert azt nem tudják. Mivel mindenkinek külön-külön nem válaszolhatunk, ezen a helyen közöljük, hogy a díj egy évre 150 lej, félévre 85 lej. Egyébként ezt lapunk első oldalán felül minden számunkban közöljük. Az előfizetési díj előre beküldendő.

J. K. Hozzánk intézett lev. lapjára van szerencsénk a következőket válaszolni: Az említett rendeletet egy naponta megjelenő ujságból vettük át, sajnos nem volt közelebbi adat az említett helyen a rendelet számára, vagy megjelenési idejére vonatkozólag. Azt tanácsoljuk, hogy érdeklődjék a körjegyzőségénél, ott talán tudnak bővebb felvilágosítással szolgálni.

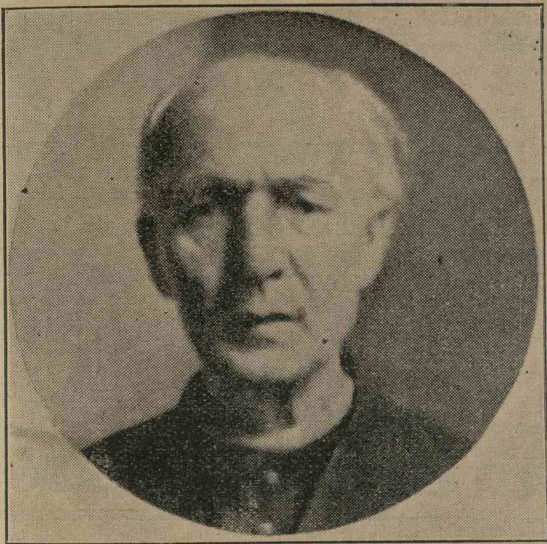
A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk: T. A. Baraolt 455, A. P. Chepeț 155, N. Gy. I. Vălcañi 150, B. F. Tonciu 150, K. J. Siria 150, B. S-né Lugoș 150, P. J-né Zizin 150, F. B. Safu-Mare 353, K. M. Doboli de sus 155, S. Gy. Ghentiu 150, K. M. Lupeni 155, Sz. F. Gănești 155, F. A. Sânger 150, B. A. Tălmăciu 150, özv. K. D-né Mihăileni 150, Ny. E. Răuți 155, C. M. Clopodia 412, B. A. Vulcan 155, D. S. Nadrag 155, V. Sz. J. Tormăc 150, L. P. Ineu (Arad m.) 155 lej.

Apróhirdetések

Minden szó 4, vastagabb betűvel 8 lej. Legkisebb hirdetés 50 lej. Aláíráskeresők részére 20 szóig 40 lej.

— Előfizetőinknek minden szó 3, vastagabb betűvel 6 lej. Az apróhirdetési díj előre fizetendő. Jelzés leveleket csak a portó beküldése esetén továbbítunk. Ugyiszintén az érdeklődésekre is csak úgy adunk választ, ha a válasz lev. lapot mellékelik, vagy bélyegben küldik be a portóköltiséget.

Tejszeparator 2 éve használt, 275 literes, edényekkel eladó. Kis Lajos Chesereu, jud. Sălaj.

Hlinka páter.

Meghalt a tót nép lelki atyja.

A tót népet nagy veszteség érte: meghalt Hlinka páter, aki kicsiny népének hosszú évtizedeken át lelki vezére volt. Hlinka szereplése még a magyar uralom idejére nyúlik vissza, már akkor erélyesen küzdött népének jogaiért. A szabadságot a cseh uralom alatt sem kapták meg a tótok olyan mértékben, mint ahogyan az egyesüléskor remélték, maga Hlinka is börtönbüntetést kapott, amiért népe külön nemzetiségét hangoztatta a csehek központosító törekvéseivel szemben. A legutóbbi hónapokban a németekkel és magyarokkal együtt követelte a nemzeti önkormányzatot. A megvalósulást azonban, amelynek érdekében Runciman lord vezetése alatt most folynak a tárgyalások, Hlinka páter már nem érte meg. 74 éves korában meghalt Rózsahegy városában, amelynek negyven éven át plebánosa volt.

Tanuld meg!

Hogyan tesszük el a vörös afonyát?

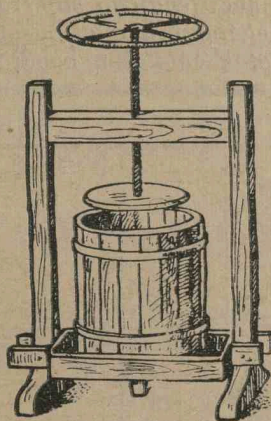
A Cluj-on rendezett Szövetkezeti kiállításon rendkívüli feltűnést keltettek az eltett havasi gyümölcsök. A vadontermő málna, eper és afonya eltevése jó megélhetést biztosít azoknak, akik ezzel foglalkoznak.

A legérdekesebb a vörös afonya eltevési módja. A havasi erdőkben növő vörös afonyát vagy kokocszát leszedik és üvegekbe téve tiszta vízzel leöntik. Ezután az üveget lekötik és elteszik. Az ilyen módon eltett afonyát nem kell sem gőzölni, sem pedig valamilyen megtartó szerrel kezelni, mert kitűnően eláll tiszta vízben. Használat alkalmával az eltett afonyából, izlés szerint kevés vagy sok cukorral befőtt készíthető. Különösen télen nehezen emészthető husételek és vadhus mellé kitűnő.

Az afonyának ez az eltevési módja bizonyíték, amellyel, hogy kitűnő hatóanyagok lehetnek az afonyában, amelyek tiszta vízben megőrzik épségét. Elképzelhető, hogy a gyomorba és bélbe jutva, kitűnő egészségi hatásuk van. Valószínűleg az afonya nagyszerű bélfertőtlenítő hatást fejt ki és megöli azokat a káros csírákat, amelyek különben betegséget okoznának.

Ne hagyjuk veszendőbe menni a hullott gyümölcsöt!

Augusztus hónapban szeles időjárás alkalmával nagyon sok gyümölcs hull le a fákról. Az ilyen gyümölcs rendszeren veszendőbe megy, vagy nagyon rosszul értékesül, mert a gyümölcsstermelők nem értenek feldolgozásához. A hullott gyümölcsöt lehet aszalni, ha elég édes, pálinka-

főzés céljából be lehet cefrézni és kitűnő mustot lehet készíteni belőle. A hullott gyümölcsből készített must (csiger) üdítő, egészséges ital, mindenben pótolja a bort. Cukorral tetszés szerint lehet édesíteni és főzéssel be lehet sűrűsíteni. Ilyen módon télire is kitűnően eltehető. A hullott gyümölcs feldolgozásához nem kell nagy berendezés, a képünkön bemutatott kis kéziprés segítségével kitűnően ki lehet sajtolni az összezuzott gyümölcs levét.

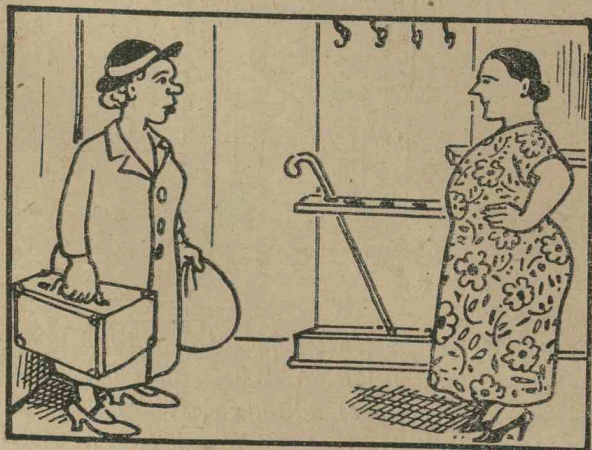
Ókularé a szememen,
Magyar betű kell ma nekem.
Ha magyar szó, ide vele,
A „Magyar Nép“ tele vele.

Hogyan tömitjük a hordókat, dézsákat és teknőket?

Kerek lyukakat puhafacövekkel ütünk be. Szúrágta lyukakat cipésszeggel tömithetünk. Egyenes repedésbe, szétnyílt eresztékbe fagygyus rongydarabot vagy kócot tömünk be tompa kés-sel. Szabálytalan repedésre ezenfelül még illesztünk a repedést követően kivágott és fagygyuzott kéregpapir-szalagot s erre még egy ugyanilyen alakú, valamivel szélesebb bádoglemezt. Ezt apró szegekkel sűrűn leszegezzük.

Küzdelem a legyek ellen.

Egy előfizetők levélben hívta fel figyelmünket arra, hogy a legyeket az istállóban jól lehet irtani enyves légyfogó papírral. A felakasztott csíkok néhány óra alatt megtelnek legyekkel és az állatok sokkal nyugodtabban állanak

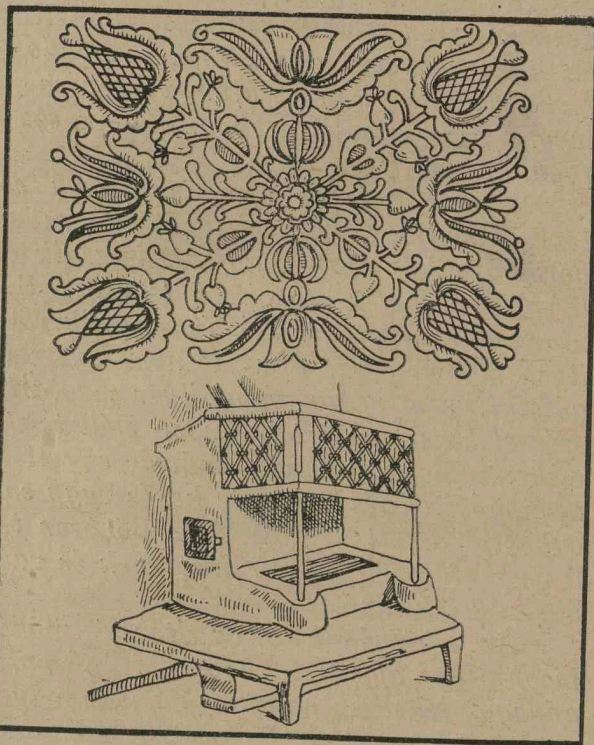

— Maga a grófnél szolgált? Ezt alig hinném.

— Kérem, rögtön bebizonyítom. Van itt a táskámban egy pár ezüst és arany evőeszköz is, amelyeken rajta van a grófi család cimere.

igly az istállóban. Előfizetők tapasztalatát és védekezési módját követendő példaképpen állítjuk olvasóink elé. Mert igaz, hogy a légypapír beszerzése költségbe kerül, azonban a kiadás bőségesen megtérül azáltal, hogy állataink nyugodtan állanak és fekszenek az istállóban.

A magyar diszítés alapformái.

Egy szobabeli tüzhelyet láthatnak kedves olvasóink csempékből rakott kályhaszerű füstfogóval; felette izlées csempe diszítés. A csempék domborművűek és többnyire egy-két színűek; kedvenc színek a kék, fehéren kék, zöld.